

WWW.UNIBG.BE

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Коло

СРПСКИ НЕДЕЉНИ ИЛУСТРОВАНИ ЛИСТ

Број 117   25 март 1944   Дни. 6

— Здраво, 'Боко! Бре, па ми смо се последњи пут видели 1894! . . . Сећаш ли се?
— Да, разуме се . . . Ти си отишао на студије . . . Но, а шта има новога отаца?

— Је ли, Бошко, откуда ти толике празне флаше у подруму?
— Не знам! Ако хоћеш право то се чудим и ја сам, јер још никада у животу нисам купио ни једну једину празну флашу.

Календар мога романије

ПЕТАК 24 МАРТ

Ен један од мојих верника.

— Пита један наш сусед једну нашу сусеткицу.

— Шта је рекао твој тата кад нас је синоћ, после аларма, затекао у загрљају?
— Није рекао ништа. Мислио је да

ЧЕТВРТАК 23 МАРТ

— Како није кад сам га малочас видео кад је ушао у кућу?
— Е, па и он је вас видео и зато није код куће!

СРЕДА 22 МАРТ

— Је ли ова огрлица права?
— Права, душо, као твоја љубав!
— И, ти мислиш да ћу ја такво љубре да носим око врата?

УТОРАК 21 МАРТ

— Шта си се замислио, Владо?
— Мислим се, ујка Перо, да ли маргарити пате од зубобоље.
— Пате, наравно, пате и они од зубобоље.
— Ох, па колика то мора да је марама којом везују уши као што ти радиш, ујка Перо, када те боле зуби.

Ето заборавићу половину од суме коју ми још дугујете . . .
— Е, па лепо . . . И ја ћу вам изићи у сусрет и заборавићу ону другу половину.

НЕДЕЉА 19 МАРТ

Наводиоцисао госн комшија онем надем уседу нежења и некако успео да га заинтересује (за неку звоју рођаку) кад знај јуче потеглио па запитао девојку:

— А, шта ви мислите о разводу брака?
— О разводу брака? — згранула се девојка. — А зашто ме то питате?
— Па, зато што сам хтео да вас запитам . . .

ПОНЕДЕЉАК 20 МАРТ

Госн комшијин синчић опет направно лом у школи и добио батине. А, сво зашто: Учитељ га питао:

— Јуче сам спазно на улици једног бездушног кочијаша како бичем крвнички туче свог коња упрегнутог у претоварена кола. Притрчао сам му и отео сам му бич из руке . . . Како се та врлина зове, реци ми?
— То се зове братска љубав!

СУБОТА 25 МАРТ

Пита госпа комшијница госн комшију:

— Молимте, матори објасни ми шта значи то што онај Тито — Броз тражи да се његов комитет призна ДЕ ЈУРЕ?

— Па значи то да га признају, да покрпи злато што једнако тражи а осле могу ДА ГА ЈУРЕ . . . ти што су га признали као и они чије је злато а то је српски народ . . . М.А

Опклада

Обред венчања био је завршен Невеста, лепа плава девојка, окренула се и погледом тражила свога мужа. Маса света, као нека велика стонога, љубазног, помало извештаченог осмејка, по реду је прилазила збуњеним младенцима и честитала им.

У том тренутку појавио се иза стуба високи младић у светло сивом оделу и одлучним корацима упутио се млади, гурајући свет испред себе. Када је стигао до ње љубазно се насмешио, а онда је привукао себи сву збуњену и унезверену и притиснуо јој је на усне један тонао дуги пољубац.

После тога мирно се окренуо и као човек који је добро свршио свој посао, изишао је из цркве . . .

На свадбени пут су отишли код његових родитеља у унутрашњост, у једно лепо мало село, окружено шумом. Лепо

једном са мном у пет стотина динара да ће на непознатом венчању пред целим светом и младожењом пољубити младу. И замислите само, то се усудио и да учини. Умало се писам у цркви онесвестио од смеха али и страха за њега.

Сви су се смејали само је она била бледа.

— Када је то било? — упитала је промукло.

— Пре четири месеца — гласно је одговорио.

Дакле, није било сумње Она је била предмет њихове опкладе и исмевања. Плач јој је стезао грло и гушио је. Највише је болело то да је онај младић пољубио за опкладу, за пет стотина динара. Дакле толико му она вреди.

Цело вече је ћутала. Распрснуо се, ишчекао за навек њен лепа сан њен роман који је свакога дана још допљавала новим појединостима. Ћутала је и када су се враћали кући. И муж је ћутао, али се у себи потајно и помало пакосно радовао. Забављало га је то. А и досадно му је било да стално слуша о непознатом витезу. Пењући се уз степенице ухватила га је полако за ручку. Био је то понизан и врло нежан покрет. Муж се неправно. Одједном учини му се да је много већи и добронамерно али надмоћно је погледао на своју младу женицу.

Јадан човек! Он још није знао да се жена стреса разочарења као што се отреса непев цитарете. И не остале ништа

П. М.

ним је било и када су се вратили још су дуго помињали протекле лепе дане. Били су још пуни свежег планинског ваздуха и мириса шуме, дуго се сећали и малог потока на који су сваки дан одлазили, и мирних облака које су посматрали маштајући о будућности

— Само ме то чуди што не виђам више онога твог рођака у светлом оделу што ме је први пољубио у цркви после венчања, — рече она једно после подне, када су опет тако оживљавали своје успомене.

— Мој рођак? чудно се он. — Мислиш ли на оног младића у светлом оделу? Па ја сам мислио да је то неки твој рођак.

— Мој није!
— Није ни мој!

— Значи да је то један сасвим непознат човек — беснео је он.

Млада жена се замислила. Одједном је опет видела насмејано лице онога човека. И кроз њено срце прострујало је неко чудно узбуђење. То је прави мушкарац! Није се бринуо ни за опасност, ни за скандал, пољубио је тамо пред свима. Свакако је одавно залубљен у њу. А шта ли је с њиме. Можда је врло несрећан. Може бити да је свугде прати.

Муж је, неколико тренутака, потсмешљиво гледао па се поново задубио у своје новине.

Али им се од тог дана живот променио. Чим јој нешто није било по вољи одмах би му пребацила:

— Наравно, ти си такав. А онај храбри младић — у себи је мислила витез, краљевић из снова — који ме је у цркви пољубио, свакако не би тако нешто учинио. Како ме тај много воли кад се усудио да ме пред свима па и пред тобом пољуби . . . Свакако би поред тебе имала други лепши живот.

И млада жена је све чешће маштала о непознатом јунаку. Обавила га је ружичастим велом створила је од њега једног романтичног трубадура, и тај тогањај сматрала је као своју најлепшу авантуру и успех.

Једне вечери млади пар био је позван у друштво. Било је много света, већином младих људи. Говорило се о опкладама. Спомињали су неке шаливе случајеве у вези са опкладама. Један црвени чебели младић поче да прича:

— Све то није ништа. Ја имам једног беспосленог друга. Опкладао се

У „Колу“ бр. 115 од 11 марта, на страни 5, а у чланку: „Алекса Шантић“, омашком је пропуштено да се истакне да је тај чланак писан по: „Огледима о Алекси Шантићу“ од г. Јована Ј. Бабића, директора III Трговачке академије, а из његове књиге „Књижевни огледи“, Београд 1936 год.

На изванредно успело недељно музичкој приредби народних песама и шлагера које организује „Централа за хумор“ необично се истакла и била топло поздрављена од прецизног гледалишта популарна радио певачица Леза Лештарић одлична интерпретаторка српских народних песама.

На насловној страни:
Мила Мирјана са својом верном другарицом.
(Снимак: А. Симић)

Главни уредник: Мића Димитријевић * Уредник: Бошко Токић * За фотографије: Александар Симић * Цртеж: Ђорђе Лобаћ * Уредништво: Поенкареова 31, Београд 25-010 * власник и издавач: неко издавачко предузеће А. Д. Јован Гачић * Администрација: Дечан ка 31, Београд. Тел. 24-001-10. Штампарија: Штампарија Београд. А. Д. Дечанска улица бр. 31. Тромесечна претплата 58.— динара.

Гредали да си тако галеко?

За пет година, колико су били у браку, ово је био први пут да је он отпутовао без ње, сам. Она се враћала полако са станице, и мислила је непрестано на њега. Била је тужна, али није хтела то чак ни себи да призна. Па ни он није био нимало узбуђен при поласку, није је загрлио чвршће него обично, како се она нада... Он је само пољубио у чело и рекао јој весело: — Довиђења!

После свега овога можда је он и срећан да се мало одвоји од ње, да промени средину...

Она лако и задовољно уздахну: већ одавно је желела да види његов сто у реду, да види глатку и сјајну површину финог писаћег стола. Она стави хартију у фијоке. Гле! У једном куту једна мала кутија. Она је брзо отвори, али

Са извесним задовољством правила је планове како ће провести ових неколико дана усамљености које је имала пред собом.

Пиће са неком од својих пријатељица у биоскоп, и можда ће и да руча у ресторани, јер то јој је била давнашња жеља. а Милан није волео да руча ван куће. Да пише Милану? Не, она неће да му прва пише, то не... Чекаће да јој се он први јави. Да јој се није чинило да је он хладан према њој још би му можда и написала какво писмо којем би се он свакако смејао. Она слеже раменима и угризе се за усну. Овај нестрпљив гест јој је био уобичајен а претходила му је увек мала криза суза. Али, ове вечери она је успела да прогута те сузе, није хтела ни себи да призна да је тужна.

Када се вратила кући, провела је остатак дана дутајући кроз собе, спуштајући шалоне и уређујући витрину. Једна мала лампа зрачила је светлост коју је волела, благу првенкасту, и давала је соби неки помало мистичан, али топао изглед. Она стави једну грамофонску плочу али је убрзо скиде. Отвори једну књигу али је убрзо одбаци. Није била задовољна, била је нестрпљива и нервозна.

Али шта сада да ради када је овако раздражена? Поглед јој одједном паде на Миланов сто, на коме је била читава хрпа хартија и књига. Сада ће јој бар брже проћи време, уређујући његов сто, а и интересовало је шта те многобројне хартије скривају. Милан није волео да му ма ко дира сто који је био његова светиња. Можда ће се и љутити када види да га је она уређивала без његове дозволе, али најзад има и она права да се љути на њега после свега овога.

Како је он у последње време био хладан према њој?... Никада ниједну нежну реч, никада није био расположен да га она мази као некада...

Питала се да ли је уопште сада била усамљенија него оних дана када је он био код куће? Па и другичијт би он читајући у својој фотељи био исто тако присутан као сада. Призвала је себи да ни сада није била мање сама...

Иних двоје, који су у почетку били тако срећни, тако нежни, дошли су дакле на такву потпуно равнодушност? Да ли она уопште постоји за њега? Има ли она икаквог учешћа у његовом животу?

— Ја могу да променим хаљину или шешир а да он то уопште и не примети!

Она је нестрпљиво и брзо уређивала његове хартије, осигурања, рачуне, пословна писма.

Кроз пола сата сто је био уређен.

се поколеба мало, видећи да је пуна слика и малих трака у боји: трака од женских хаљина, видело се добро. Изненадни талас топлоте је заплусну од главе до пете. Шта то треба да значи? Треба ли да затвори кутију? И да не погледа? Не, овоме искушењу не може да одоли!

Пабло Сарасате

Мало је које историјско раздобље било толико музикално колико романтични XIX век. У Немачкој је у то време Франц Лист развио први тип сјајног виртуоза, Вагнер је стварао своја величанствена дела која су срушила традиционалне законе оперног стила и дала нове облике музичкој драми. У Италији Росини три-

умфовао својим „Севилским бербериним“, у Француској је Бизе завршио своју ватрену „Кармен“, а у Русији „Евгениј Овсјетин“ Чајковскога аао је коначно тумачење народних осећања. У исто време цела Европа је слушала са заносом „Ноктурно“ Фредерика Шопена.

Но, маколико је велико било обиље музичких догађаја и нових облика и новог стила један је музичар за читаву главу надвисио све остале. То је онај са ликом Мефиста, музичар бледа лица и дуге црне косе са ватреним очима, надземалске мршавости који је својом гаденцом „Баволске сонате“ бацао људе у невероватни занос. Са њим, Николом Паганинијем, изгледало је да је век великих виртуоза прошао. На небу виолинске уметности сјала је још само звезда Луја Спора, али је и њега старост сломила. Тада је, одједном пажња му-

Наглим покретом она баца слике које се усукмећаше без реда на столу. То су биле њене слике. Она извади траке, то су били делови њених хаљина, да баш њених.

Ова светла ружичаста хаљина коју је он толико волео у доба њихове веридбе! Њена бела вечерња хаљина коју је једне вечери обукла када су били сами, само за њега... Па све оне хаљине које је носила на излетима. Многобројне њене фотографије у свим могућим позама, на разним местима сликане, у раним срединама. Нису то биле неке дивне слике, али верне су... и на свакој по неколико речи исписаних Милановим ситним неуредним рукописом:

„Олга у својој плавој хаљини... оног дана када ми је рекла: — Питам се и сама зашто јадем јагоде када их много не волим. Мора да је због тога што их ти волиш...“

„Олга у својој белој хаљини... Онога јутра када је изишла у варош али се одмах вратила да ме још једном пољуби... како је трчала уз степенице била је сва задихана...“

Олга остаде за тренутак запањена и задрхта. Дакле ова његова на изглед хладноћа, скривала је једну дубоку оданост и љубав!

Они су дакле обоје и несвесно преживљавали један тужни роман, роман жене која је несрећна због равнодушности свога мужа, и човека удвелена због намерне хладноће жене коју воли?!

Вал кајања, туге и љубави је тако јако обузе да она немоћно паде на сто и заједа, њене вреле сузе капале су по разбацаним сликама. Она се трже од једном. Али, шта би било са њима да она није нашла ову кутију која јој је повратила вољу за живот, која јој је отворила најзад очи? На срећу још није било доцкан, имало је још времена да се све поправи...

Она изгуче један бео лист и својим финим дугуљастим рукописом државом руком узме да пише писмо које је овако почињало:

— Љубави, треба ли да си тако далеко па да ти кажем да те обожавам и да без тебе не могу да живим?

M. P.

ном тона, да се њиме дотиче струва људских осећања. Зато је Сарасате целог свог века задржао онај слатки и меки тон који је толико карактеристичан за његову музику.

Студије код Аларда завршене су пре времена. Пабло Сарасате за то кратко време није проучио само игру на виолини већ је и компоновао. Омилени предмет Сарасатов биле су шпанске игре и то народно музичко благо он је обогатио као нико пре њега. Париз, Берлин и Лондон као и остале европске престонице биле су места његових концерата и места његових триумфа. Свагде где се Сарасате појављивао заносио је публику звуцима свог јужњачког темперамента и завичаја. Оно што је у исто време био виолиниста Јозе Јоахим за немачки музички свет, био је Сарасате за романски. Сарасате и Јоахим сиротињели су се. Свет је уживао у њиховој музици, иако су се по темпераменту и изразу разликовале. Кад је Јоахим 1907 године умро узвикнуо је Сарасате са признањем: „Био је један од највећих!“ Годину дана доцније, 1908 године, и њему, највећем виолинисту Шпаније, одузела је неумитна смрт виолину из руку.

Данас, део културни свет, прославља стогодишњицу рођења Сарасата, једног од највећих музичара.

ВОЛФГАНГ МЕДО

У СПОМЕН

Ђорђе Чутуковић

Данас се навршила година дана од смрти Ђорђа Чутуковића, директора речне пловидбе у пензији, једног ретко доброг и заслужног човека, врлог Србина и нежног и племенитог родитеља, преминулог у Београду у 81 години живота.

Влизу пола века поч. Чутуковић служио је својој земљи као један од првих пионира српског речног бродарства, несребнично часно и поштено, онако како су то умели само наши оцеви кад је у питању напредак земље...

Поч. Чутуковић је један од оних првих директора Српског бродарског друштва. Он је био, још давно, у првој српској комисији која је набила и први српски брод „Делиград“ да затим кроз дуге деценије кроз његове руке прође целокупан возни парк и српског бродарског друштва и касније речне пловидбе — од првих бродова до оних најмодернијих. И читаве генерације наших сјајних заповедника бродова прошле су кроз руке Ђорђа Чутуковића и кроз његово искуство.

За своје небројане заслуге поч. Чутуковић је био одликован небројеним одлицима од Карађорђевог звезде до Белог орла па до многих иностраних одлици...

Генерације и генерације наших бродара са захвалношћу и дубоким пијететом сећаће се свог селог директора чији је дуги плодни рад испуњен несаломљивом вољом и љубави за своју земљу и свој позив, и подигао наше речно бродарство на завидан ниво.

Данас, на дан годишњице смрти поч. Ђорђа Чутуковића његова породица чиниће му помен у 11 часова пре подне на Новом гробљу, парцела 23, где овај заслужни и велики Србин вечно почива.

Тажна соба бр. 27

— роман од свена Елвесада —

(14)

— Приватне, важне за Паола. Држао сам их у једној сивој ташни...

— Надам се да ћемо их пронаћи, рече др Врангел. — А шта је ово овде?

На поду, код врата, лежала је једна мала дашчица везана на комадић канапа. Доктор Врангел је диже и пажљиво осмотри.

— Ово је важно, рече. Злочинар је помоћу овога отворио врата, иако имају патент браву. Ој је дашчицу раније наместио између браве и до-вратка тако да се врата нису затворила кад је последњи службеник изишао из собе. После је само повукао канап и извукао дашчицу и врата су се сама отворила... Чувајте је, Стефансоне, на њој мора бити отисака прстију.

— Добро, рече Стефансон. Иако ухватимо лице коме припада дашчица, пронашли смо и убицу мистер Катфила.

— Вероватно, рече доктор Врангел рамишљено.

СВЕ ЈЕ СПРЕМНО

Стефансон је тога дана имао много посла. Морао је прво да претресе биро адвоката Бомана, да пронађе отиске прстију на дашчици и на стакленој плочи. То му је, у извесној мери, и пошло за руком. Затим је морао да нађе кога од Боманових чиновника. Пронашао је само старог књиговођу, остали су сви становали ван вароши. Књиговођа се сећао свих клијената који су тога дана били у бироу. Није их било много јер је била мртва сезона. Скоро све је познавао лично, сем једног. То је био неки агент са непокретностима, по имену Хансон или Јохансон, висок човек четрдесетих година, у смеђем карирном оделу. Имао је, изгледа, неки ожиљак на лицу. На основу тих података полиција је одмах издала потерницу.

Као што се могло и очекивати, Паоло је убрзо дошао и свести. У почетку се жалио на јаку главобољу, али уз помоћ лекара брзо се опоравио. Он се није ничега сећао. Знао је само да је отворио десну фијоку, да у њој није нашао документа, да је отворио леву фијоку, али ни ту није било картија. Хтео је баш да телефонира Боману, у тај мах задобио је по глави ударац тако да је изгубио свест.

Пошто је био још слаб, оставили су га лекарској нези.

Увече, кад су се срели, рече др Врангел Стефансону:

— Све је спремно. Време је тмурно и свеже као и онога дана кад се десило убиство. У позоришту се даје исти комад, са istim глумцима. Госпођа Астрида поћи ће у позориште истим аутом и вратиће се кући у исто време. И у хотелу је све спремно. Иста соба, иста послуга. Опит дакле може и мора да успе... Остало нам је мало времена. Тај Боман нас је задржао.

— Да, он има своје разлоге.

— Какве разлоге, рече доктор Врангел мало раздражено. — Кад би наш задатак био само да одбранимо госпођу Астриду од сумњичења, сад бисмо за то имали најбољу прилику. Јер краћу документа није свакако она извршила... Пре је могао Боман сам то да учини. Знате ли где се у то време налазио онај Француз са италијанским именом?

— Не знам. Он је напустио хотел око два часа, али не знам где се налазио.

— Знам ја. Био је са госпођом Астридом где и јуче. Сачекао је пред позориштем и извезао се са њом у Кунгалу. И још сада се тамо налазе. Очекујем сваког тренутка извештај да ли су се вратили. А сада довиђења, драги Стефансоне. Видећемо се вечерас. Да ли су вам живци у реду? Ноћас ћете спавати у соби убијенога.

Са задовољством посматрао је доктор Врангел снажни лик и отворени поглед овог хладнокрвног човека.

У СОБИ ГОСПОЂЕ АСТРИДЕ

Чим је чинио у собу, доктор Врангел је одмах учинио да је госпођа Астрида немилна и узбуђена. То више није била она хладна, светска дама размажена

лукеузом, којој је било све сасвим свеједно па чак и то да ли је окривљују због једног страшног дела. У њеном салону није недостајало ништа што чини луксузним апартаментне једног првокласног хотела, али се одмах видело да се онај ко ту станује не осећа најпријатније. Ствари су биле разбацане као да сопственица намерава сваког тренутка да отпутује. И само њено држање било извештачено, неискрено. Све је то доктор Врангел уочио али се правило да ништа не види. Поздравио је, као и обично, пријатељски љубавно:

— Добар дан, госпођо Астридо. Драго ми је што вас затичем живу и здраву. Надам се да вас нису савладале црне мисли. Треба с вама да свршим једну ствар...

Љупка и даровита млада филмска глумица Ангелика Хауф.

(Снимак: Терафилм)

— Изволите, радо ћу учинити све што од мене тражите.

— Бићу кратак. Скоро ће позориште да почне и ја вас нећу дуго задржавати.

Доктор Врангел извади из џепа неку хартију и продужи:

— Морам да вас упозорим, госпођо, да се ваш положај за време моје одсуства погоршао. Адвокат Боман тврди да је пронађена још једна картија од вредности која се налазила код покојног Катфила у тренутку његове смрти. То значи, стварно, да је украдена већа количина хартија од вредности.

Госпођа Астрида је похутала тренутак, а онда запитала:

— Да ли сте, господине докторе, за време свог одсуства говорили са многим мојим непријатељима?

— Нико вас од оних са којима сам разговарао и не познаје.

— Извините, нисам хтела да повредим вашу осетљивост али ви и сами знате у каквом се положају налазим... Полиција верује да ја имам везе са

смрћу мог покојног мужа. Вама сам признала, шта бих могла да урадим, али злочин нисам извршила нити у њему учествовала. Као што и ви верујете, умешао се случај. Али увиђам да тешко могу доказати своју невиност, кад би ме полиција ухапсила...

— Може и то да се деси, прекиде је доктор Врангел. Или боље рећи изгледа да ја нећу моћи дуже да спречавам да вас не ухапсе. У почетку су рачунали с две могућности. Једна је...

Госпођа Астрида показа прстом на себе и доктор Врангел само климну главом.

— Чак ни онда кад бисте знали да ћете ви бити ухапшени?

— Чак ни онда.

— И никад му не бисте пребацили?

— Никада.

— Ни у четири ока.

— Ни тада.

Неколико тренутака у соби је владала тишина. Затим доктор Врангел продужи суво и пословно:

— Сем поменутих две могућности може се претпоставити да злочин није извршен само из користољубља него и из других неких побуда. Поред картија од вредности убијени је имао код себе и неке важне исправе без материјалне вредности и помоћу њих могли бисмо да уђемо у траг злочинцу коме је можда било много стало да тих докумената нестане. Ти документи су стварно данас на тајанствен начин нестали...

— А какве везе има Паоло са том ствари?

— Њега је онај коме је много стало до тих докумената у бироу адвоката Бомана напао и документа однео.

— Да ли је Паоло повређен? Да ли је познао нападача?

— Повређен, као што вам рекох, није. А нападача није видео.

— Ах! Драго ми је што се Паолу ништа није догодило.

— А знате када се то све десило? Тачно у четири часа био сам код шефа полиције. Нешто доцније је телефон звонио.

— Дакле, десило се после четири часа, зашта госпођа живо.

— Вас ерло лако могу навести да говорите оно што жели онај који вас испитује. Разуме се, после четири Или тачније речено, у четири и двадесет. Где сте ви били у то време, госпођо?

— Била сам на излету ван вароши.

— Између четири и пет седели сте у ресторану у Кунгалу и пили сект са содом. је ли тако?

— Па, зашто питате кад знате!

— Зато да вас упозорим да запамтите свој алиби.

— И ја?

— И ви. Нападач и стина, није жена, али је непознат, и полиција је у неизвесности.

— Ипак, ви мора нешто да знате кад вршите толике припреме, редимо ово с позориштем, са собом у којој је убијен мој муж и друго...

— Да, ја желим да реконструирам целу ону ноћ, све оно што се догодило те ноћи око једанест часова, кад је злочин извршен. Можда ће и на злочинца пасти траг светлости... Свакако сте већ добили улазницу за позориште?

— Да, добила сам.

— И обући ћете исту хаљину?

— Да, већ је спремна.

— После претставе чекаће вас кола са истим шофером. Одвешће вас право у хотел.

— А онда шта има да радим?

— Поручићете, као и онда, чај са кексом.

— И онда?

— Ништа више.

У соби се смрачњавало. Госпођа Астрида покри лице рукама. Плећа су јој задрхтала, она је плакала.

Доктор Врангел јој приђе и умирујући је помилува по коси.

— Будите отворени, рече јој. — Дакле, то је он?

Она само климну главом.

ЗАДАТАК ДЕТЕКТИВА СТЕФАНСОНА

Детектив Стефансон је вечерас у ресторану хотела и поручио кафеу. Затим је погледао на свој часовник. Било је тачно девет. Запалио је цигару и дохватио новине да их прочита. Са доктором Врангелом био је уговорио да се ту нађу у девет и по часова.

(Наставиће се)

Дорћолска посла

2 очаравање прошлости, - блиске прошлости тако присне и драге, која добрим делом још живи у нама и чије успомене освежавају, одувек су биле веома привлачне, а за нас и нашу средину веома важне. У тим евокацијама ми видимо и ценимо уметничке доказе оправданог и вазда уметног континуитета, видимо да се и нови нараштаји, маколик се њихове идеје и животни услови разликовали од старог, умеју да се напајају на изворима који бар у уметности, у књижевности никада усахнути неће.

Чича Илијина „Дорћолска посла“ један су од оних позоришних комада који ће се још дуго одржати на репертоару снагом и свежином евокације и потпуно успелим дочаравањем атмосфере и обиљем изванредно погођених и датих типова. Најзад, и због тога што је то приказ тако типичног дела старог Београда.

Песма:

„Ој Дорћоле, мали Цариграде!
Кроза те се проби не могаше
од хошака и од хепенака
и севдаха младих девојака!“

тачно казује оно што нас толико усхићује када помислимо на тај, сада већ нестали, Дорћол. Комад Илије Станојевића, популарног Чича Илије, први пут приказан у Српском народном позоришту 1908, па обновљен 1922, један је од наших највећих позоришних успеха. Многи наши познати глумци прославили су се баш незаборавним креацијама овог омиљеног комада. И Чича Илија играо је „Папа Наска“, али на премијери 1908 године ову је улогу поверио Дилету Димитријевићу, а тада сам играо „Барона“. Иначе остале главне улоге на премијери креирали су Светислав Динуловић (Боле), Спасићка (Каја), Турински (Аца Берберче), Перса Павловић (Мариота), Сотировић (жандарм) итд. Доцније један део старих глумаца, са Чича Илијом, играо је даље, али су се и млађе снаге, као Жанка Стокић и Никола Гошић прославили својим улогама. И тако је то ишло годинама, и тако је низ слика старог Дорћола одушевљавала. „Папа Наско“, „Барон“, „Берберче“, „Мариота“, „Каја“, и сви остали тако рељефно и тако „животно“ приказани типови, живели су на сцени, не силазећи са позорнице. Прво због тога што су и уметнички били истинити и што смо сви у њима, старији и млађи, осетили стварно приказане људе „од крви и меса“. Наше људе! Наше славне Дорћолце!

Нама се чини да су они још увек ту! Нама се чини да још данас живе! И

Чича Илија Станојевић, ненадмашни глумац и аутор сјајног комада „Дорћолска посла“.
(Снимци: А. Симић 3 и приватна својина)

аутор неколико успешних новијих комедија, пре свега „Минута после десет“, Мића Димитријевић, одлучивши се да напише „наставак“ Чича Илијиног комада, пошао је свакако од ове идеје: „Да су Папа Наско, Барон, Берберче живи они би се у данашњим, разуме се, измењеним ситуацијама, понашали слично онима које је Чича тако пластично дао!“ Јер, крв није вода и јер „Чарлама“ није изумрла. Мића Димитријевић, веома духовито, не удаљавајући се од основне идеје и атмосфере, „оживео“ је све типове Чича Илијиног комада и поставио их у данашње време. „Папа Наско“ није више бакалин, већ продаје „антиквитете“, „испод

тезаге“ кафу и пиринач, „Боле“, пошто је давно раскрстио са „рингишилом“, бави се разним пословима, „Барон“ има концесију за експлоатацију морских риба, а „Аца Берберче“ вежба се да постане оперски певач...

Идеја да се „Дорћолска посла“ обнове, на заиста занимљив и оригиналан начин, добро је спроведена и сценски успела. Први чин даје нешто „згуснуто“ Чича Илијин комад, задржавајући оно што је у њему битно и што ће учинити да се омогући други чин — потпуно нов. Овај други чин, дело Миће Димитријевића, даје прилику аутору да своју вештину приказивања наших типова можда још јаче афирмира но до сада. Сем тога у њему се спретно, и без претеривања карикирају извесне наше мане. У том погледу сцене између „Барона“ и „Тоше Врдалама“ ванредно су. Нарочито, пак, треба подвући да је аутору успело да задржи и сам поетични „штимунг“, да старе песме и игре унесе у данашњу атмосферу и да комад заврши можда мало меланхоличним, али свакако прикладним поетичним ефектом у коме долази до изражаја „жалба за старим Дорћолом“. Овакав крај, потпуно логичан, ствара заокружену целину.

Режиски и глумачки комад је потпуно успео. Музика г. Крстића, компонована још за Чича Илијин комад, складно допуњује евокацију. Декор г. Рајковића укусан је, али би могао бити више „дорћолскији“. Од глумаца највише су се истакли гђа Паранос (Мариота), г.г. Танић (Папа Наско) и Цветковић (Барон). Они су, кратко речено, неодољиви. Креације како се само пожелети могу! Али, грешили би када не би подвукли и игру свих осталих учесника, гђицу Веру Петрић, гђе Миму Предејевић, г.г. Животића, Бранка Јовановића и све остале, не заборављајући ни „чочеке“.

Кратко и јасно: Централа за хумор бележи још један успех. — бт. —

Лево горе — Јован Танић у улози „Папа Наска“, на сцени Централне за хумор, у првом чину.

Лево у средини — У истој улози, али у другом чину, „Папа Наско“, као и сви остали „дорћолци“ прилагодили су се новим приликама и модернизовали.

Нови комад Миће Димитријевића „Дорћолска посла“, писан у духу незаборавног Чича Илије, приказује се са великим успехом. Слика приказује живописну групу „Чочека“.

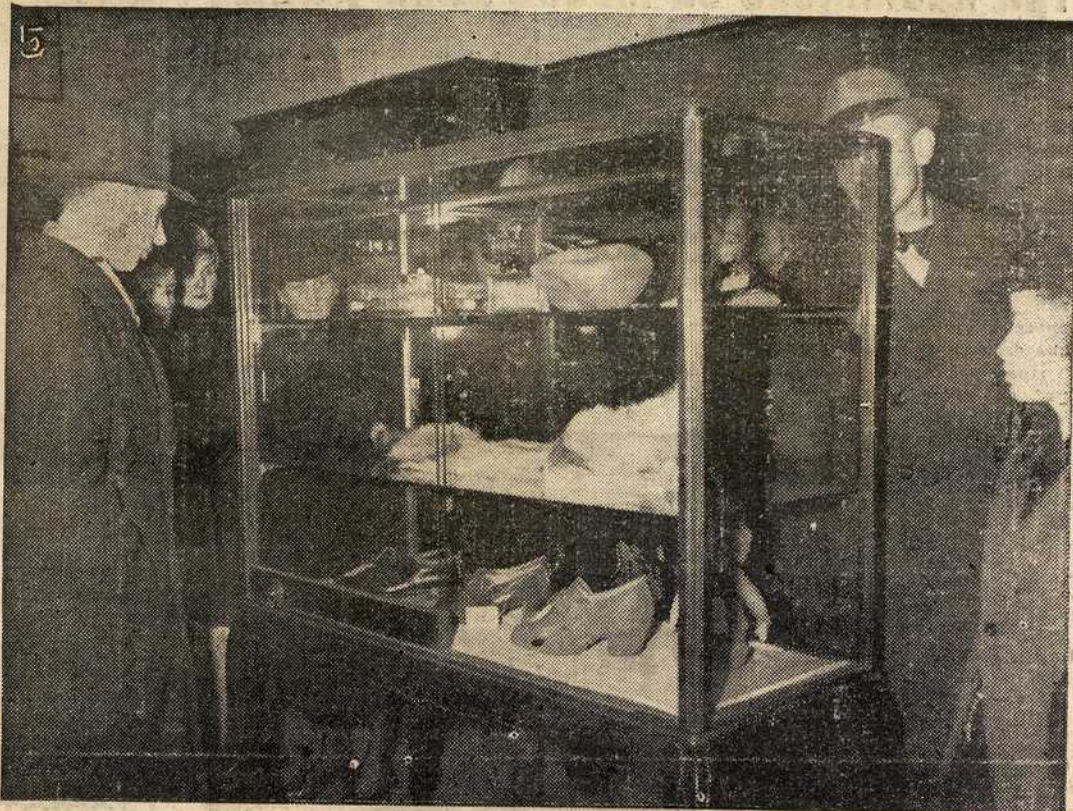

Сваки велики град има свој стил, свој темпо живота, своје карактеристичне особине. Становници, навикли на те особениости, обично су велике „локалне патриоте“. Толико велике да и данас, за време искушења, због бомбардовања из ваздуха у Немачкој многи грађани радије остају да живе у подрумским просторијама у своје граму него да се селе у село. Разуме се да се данас у петој години рата животни стил немачких градова изменио. Али немачки грађани прилагодили су се том животу и новим приликама. Серија слика коју доносимо, приказује како се живи у немачким градовима данас, у петој години рата.

У петој години рата

1 — Излози трговина пуни су робе, нарочито зеља и животињских намирница, које се издају на купоне. Али увек има и ванредног следовања за жене и децу.

2 — И порцуланске радње пуне су робе, али ова се, како се види из натписа у излогу, продаје у првом реду онима који су своје покуштво изгубили услед бомбардовања.

3 — Аутомобиле делимично су заменили фијакери. То градовима враћа мирну слику од пре педесет година.

4 — Права ратна новост је трампа која у великој мери замењује трговину. У радњи за трампу можете да предате своју ствар, она се продени и ви добијете признаницу помоћу које можете да добијете у истој радњи ствар од једнаке вредности.

5 — У центри за трампу: роба је изложена у стакленим витринама и купац може да је прегледа, пре него што се одлучи на трампу.

6 — На свим угловима улица налазе се сандучићи у којима се сакупљају новине, листови, часописи и књиге намењене војницима на фронту.

7 — Велике табле упозоравају становништво да се налази у рату, да греба да пази шта прича, јер је ширење лажних вести помагаче непријатељске пропаганде.

8 — У сваком кioskу налази се „дугачија“ где се за мале паре може да помогне неко добро дело. Публика у великој мери користи ту прилику.

9 — Текстила има мало, и то само за најнужније потребе. Зато је настао покрет под девизом: „Из старог — ново“. Веште домаћице су у томе постале ненадмашне.

10 — Културни живот је у немачким градовима на високом степену као никада до сада. Дугачки редови публике стоје пред благајнама позоришта, биоскопа и концертних дворана.

(Снимци В.Ф.А.)

Три премијере за месец дана у Нишу

У Нишу је гостовао месец дана познати београдски редитељ Владета Драгутиновић, који је за то време ставио на сцену Народног позоришта у Нишу три комада сасвим различитог стила. Два комада су раније имала успех у Београду, а треће је ново дело наше драмске продукције које је први пут изведено на позорници. Ово гостовање имало је великог значаја за нишку сцену, јер је Драгутиновић своја велика искуства пренео у други културни центар Србије, где ће она свакако уродити плодом.

Прва претстава била је „Избирачница“ од Косте Трифковића. Она је у

Борђевић, а у осталим главним улогама били су запослени: Д. Тодић (репортер Миодраг Петровић), Олга Стојадиновић (Мина Јовановић), П. Дишљакочић (директор конкурентског листа), Г. Радосављевић (репортер „Ју-тра“), Мила Радосављевић (Лола Маринковић) и Милан Тимотић, као гост, у улози тенора Микиа Михаиловића.

Сва ова три комада имала су велики успех. Драгутиновићу су били вредни сарадници сви глумци, а са њима сценограф Никола Моргуљенко, диригент Србољуб Цветковић и клавириста Живота Јанковић, као и изванредно спремно технички персонал.

Горе: Сцена из трећег чина „Избирачнице“

Лево: Сцена из другог чина „Сензационалне репортаже“

Доле: Једна сцена из „Менехма“

(Снимци: прив. овојила)

стилизованој режији, са играма и песмама као и у Београду, изазвала велико одушевљење нишке публике. У насловној улози играла је нишка глумица Олга Стојадиновић, док је Савету са великим успехом дала Љубица Илић. Димитрије Влајић имао је великог успеха као Тошица, Бранка је играо Миодраг Ковачевић, а Штанцику Борислав Славина. Дојен нишког позоришта Душан Кујунџић играо је оца, а мајку Малчику играла је гђа Ксенија Грујић.

Друга претстава „Менехми“ од Платона имала је такође свој успех. Ни она се ни по чему није разликовала од Драгутиновићеве режије у Београду. Носиоци главних улога били су: М. Ковачевић (Менехмо I), Д. Тодић (Менехмо II), Зора Црногорчевић (жена Менехма I), Мила Радосављевић (Еротија), Д. Цветковић (старац), Бр. Татић (Менехмо II), Јулијана Буквић (робиња), Ж. Вучковић (кувар) и Б. Нешић (лекар).

Трећа премијера била је „Сензационална репортажа“ од Боре Кесића. То је комедија из београдског живота. Служа је грађан на конкуренцији између новинарских предузећа и на једној љубавној фабули. Улогу главног уредника играо је са великим успехом Бранко

Позоришна трупа „Србозара“ пошла је пре извесног времена на гостовање по Немачкој где пред нашим радицима приказује неколико комада који су у Београду на сцени „Србозара“ доживели велики успех. Тако су приказали „Бидо“ и „Дукат на главу“. Претстава у Бечу „Дукат на главу“ имала је необично великог успеха. На слици главна лица овог занимљивог комада из народног живота: Никола Димић (кмет), Бора Павлић (учитељ), Душан Јанковић (свештеник), П. Јовановић (нејмар), Јован Јеремић (чича Гаврило) и Љ. Васиљевић (угледни сељак).

(Снимак: Вин-Билд)

ИСТОРИЈСКЕ и друге Синегаде

КНЕЗ МИЛОШ И ВОЈНА МУЗИКА

У Крагујевцу за време владе кнеза Милоша основана је прва наша блех-музика. Када је после дугих припрема „банда“ била довољно увежбана, приређен је у кнежевом присуству први јавни концерт. Први део програма отсвиран је на опште задовољство. Капелничко лице блистало се од среће када га је кнез себи позвао.

— Слушај ти, — рече му кнез, — они твоји, нема збора, добро свирају. Само онај тамо. — кнез при том показа прстом на бубњара — стално забушава! Док ти гледаш у њега, он лепо удара, а чим се окренеш на другу страну, он престане!

ПО КРАТКОМ ПОСТУПКУ...

Кад је војвода Виљем Нормандски, каснији победилац код Хастинага, и освајач Енглеске, године 1053 испросио

Матилду Фландријску, ћерку војводе Балдуина Фландријског, морао је дуго да чека на одговор ове прекрасне, али мало худљиве жене.

Ово је било ипак сувише! Војвода Виљем, који није био узалуд син Роберта Баволског, а поред тога још и врло ватрен, није хтео више да чека и једног дана сачекао је лепотицу у оближњем шумарку, где је она свако јутро проводила у јахању. Приближивши јој се изненада, зграбио ју је, скинуо са седла и положио на очиглед зачуђене пратње у траву и „свечано“ истукао по осетљивом делу принцезиног нежног тела. Принцеза уплашена колико изненађена брзо је пристала на његову брачну понуду, и била му од тада добра, вредна и послушна жена.

Тринаест година после овог догађаја — после освајања Енглеске — војвода Виљем добио је надимак „Освајач“.

Нове књиге

Пре извесног времена објављене су на српском језику, у издању Издавачко-просветне задруге „Ипроз“, три књиге о рибама и рибарству. Практична упутства прве књижице „Риболов и пецање“ добро ће доћи нашим риболовцима и пецачима чији број ни у Београду није мали. У њој су приказане све врсте наших риба, како живе и како се лови. У другој књизи „Мали рибњаци“ обрађен је интересантан предмет подизања малих рибњака за које код нас има врло повољних услова, а у трећој „Гајење риба“ приказано је како се риба у малим рибњацима гаји и храни. Писац ових колико поучних толико и занимљивих књижица је В. Финк-Зебић.

В. ФИНК-ЗЕБИЋ

МАЛИ РИБЊАЦИ

В. ФИНК-ЗЕБИЋ

В. ФИНК-ЗЕБИЋ

ГАЈЕЊЕ РИБА
И МАЛИМ РИБЊАЦИМА

В. ФИНК-ЗЕБИЋ

В. ФИНК-ЗЕБИЋ

ГАЈЕЊЕ РИБА
И МАЛИМ РИБЊАЦИМА

Земља „Краљевих синова“

Раџпутана, што ће рећи земља „Краљевих синова“ једна је од најзанимљивијих крајева простране Индије. Њени становници, сматрају се првим наследницима и припадницима старе расе Кохатрија, владајућег staleжа и врлих ратника. Некада су њени принчеви владали у Делхиу и Лахору снажно и храбро су се одупирали унадима Арана, Турака и Монгола. Побеђени од Монгола, они положише оружје и ставише се у њихову службу, али чим су се појавили први знаци опадања великог монголског Аурацеб царства, они су прогласили своју независност.

Осамнаест малих државица Раџпутане уживају стварну аутономију, свака под врховном управом једног махараџе. Земља углавном оскудева у води и биљу, али има и плодних крајева где се гаји памук, мак и неке житарице и где при обрађивању земље помажу мршаве камиле.

Богатство предела лежи у каменим мајданима, у слојевима бакра, гвожђа, олова, гранита и драгог камења; у дивним тканинама од муслина чудних боја и финим уметничким радовима у слоновачи и баку. Трговина, првенствено у рукама Џанна, веома је напредна.

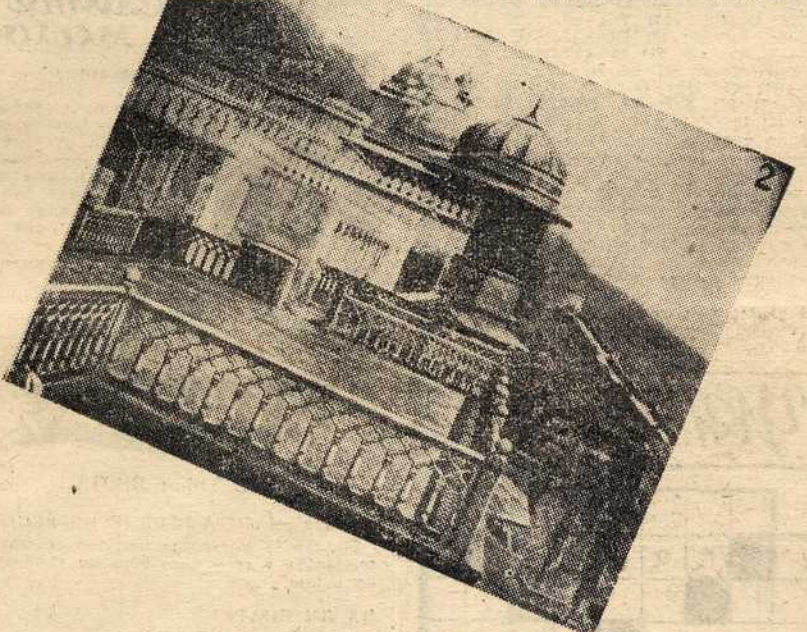
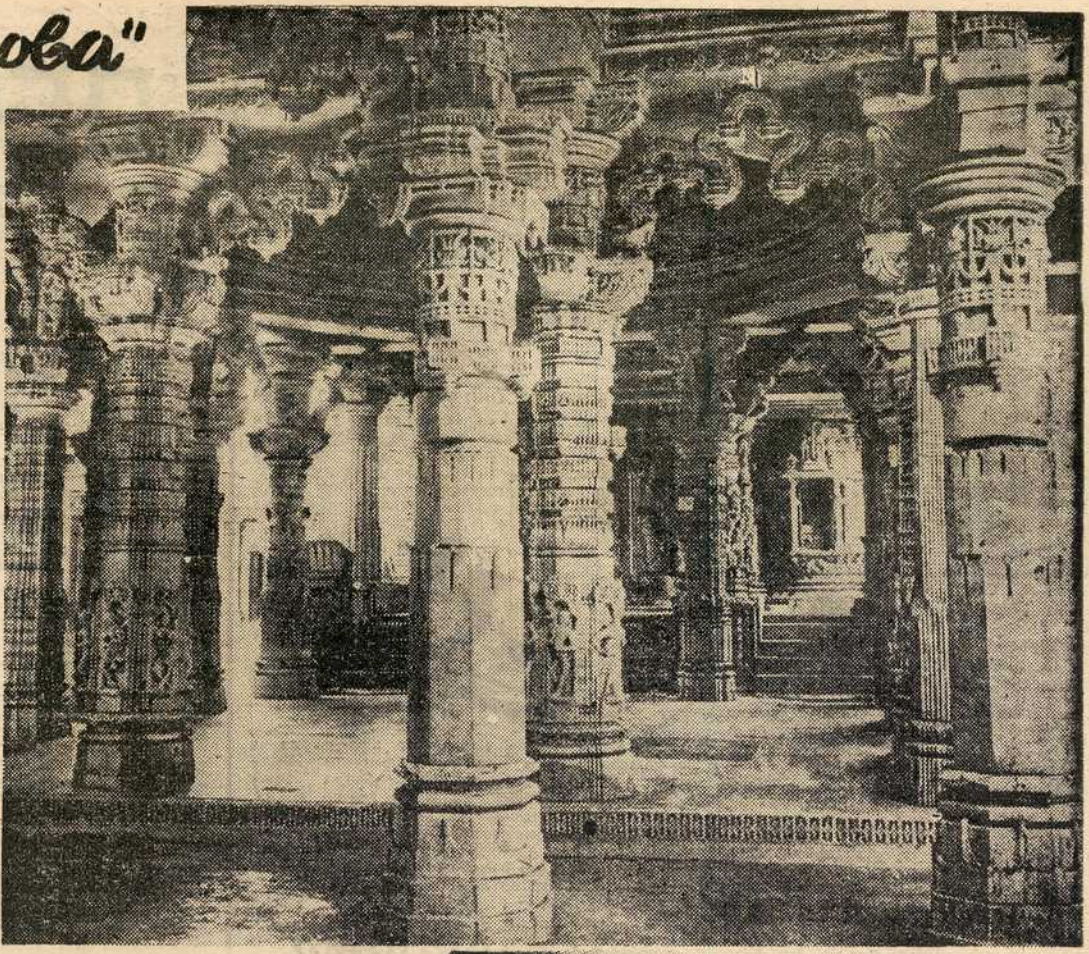
Влада муслимана која је разорила толико индуских храмова, оставила је у старом граду Амира мноштво џамија. Једна која се уобраја у најзначајније дело полуострва је Архан-Дин-Кадимпра, саграђена почетком тринаестог века по узору славне џамије Кут-Оуб-Дина, у области Делхи. Седам arkada њене фасаде окружене дивно изрезаним натписима на арапски начин; њени дебели зидови, високи и витки стубови, распоређени на четири места да би придржавали пет кубета, сачињавају необичну целину и дају утисак савршене складности.

Џаинци Раџпутане намеравали су да саграде почетком једанаестог века своје храмове на крајњем југозападу скоро неприступачног планинског краја Араваји који је био Абу. Изнад долине, у висини од 1.600 м., на једној пустој заравни, до које се долази уском кривудавом стазицом, довели су Џаини велике плоче белог мермера, огромне количине. Ту су саградили храм са преко 150 стубова 60 купола, мноштво кипова. Тако је саграђен први храм 1031 године. На почетку 13 века саграђен је други од исте грађе, по лепоти раван првоме. Најзад су у 15 веку подigli

1 — Део једног индуског храма

2 — Тераса двора у Амбери

3 — Главна улица Џајпура са фасадом махараџиног дворца

још друга два врло занимљива али мање скупочена од првих.

Две прве мале вагоде чија је спољашност лишена сваког украса стварно су праве ризнице блага јер садрже мноштво укусно, разнолико и брижљиво израђеног злата, да човек незна чему више да се диви; да ли уметности градитеља или вештини златарске уметности. Стубови, зидови, удубљења панел врата, све је украшено и рађено великим познавањем размера, финоћом потеза, с пуно маште и ведрине која убуђује. Све у белој боји тако да заслепљује!

Вера Џанна учи да свет нема почетка и да су душе вечне. Њихови закони забрањују убиство, крађу, нечистоћу, лаж и лакомот. Сав је њихов култ посвећен Тиртхакарима, који су сматрани као људи који су за време великих сеоба стекли потпуну чистоћу и као такви једини

способни да воде душе спасењу и да их уздигну у сфере где влада савршено блаженство.

Када се дође у Раџпутану не сме се пропустити да се посети стари град Дундхар, кога је обновио и у њега пренео своју престоницу славни раџа Џаининг. Седам монументалних капија, зидови, фасаде, обојене су бакарном бојом. Стога су га назвали „Ружичасти град“. Улицама влада живост, пролазе камиле, слоновии дивни чистокрвни коњи на којима јашу млади Раџпутанци с турбанима светлих боја. Уобичајена мада кола „екас“ и „тангас“ у која су упрегнути мали снажни коњи пролазе, као и увек претоварена. Старинске двоколице које вуку велика бела индуска говечад сакривају жене иза заклона пурпурне боје. Куће су све зидане на исти начин са типичним покривеним балконима и кулама.

Палата махараџе заузима седмину града. Њена најлепша страна излази на главну улицу и висока је седам спратова. У парку, у коме скоро нема хлада, налази се језеро пуно крокодила с којима се играју слуге да би добиле бакшиш. Од свега што се на овом имању налази најзанимљивија је опсерваторија. Она је имала разноврсне и врло чудне инструменте од камена и бронзе који су давно нестали. Све је ове инструменте конструисао сам раџа Џаининг, астроном несумњиве вредности, који је сличне звездарице подигао у још четири града, у Матхури, Уџјаниу, Делхију и Бенари.

Један је део града отворен према цунги. Ту, испред једне велике капије стоји кавез, у коме се налазе пет лавова. Лавови су предмет непрекидне па-

жње становника. Овде се животиње много воле. То доказују и гомиле крава које дутају, јата папатаја који стално летају и покривају простране тргове и које становници обилно хране. Јутром и вечером излазе пауни на своју уобичајену шетњу док око њих круже разнобојне птичице што све заједно оживљава оквир града.

На путу Амбер—Гетхур налази се читав низ маузолеја. Порочито их много има североисточно од Џејпура, где се налазе споменици последњих махараџа, од белог мермера, окружени вишеслојним стаблима, по чијем се грању играју мајмунчићи и гордо шетају пауни. Северно од Џајпура на око седам километара даљине налазимо на рушевине. То су остаци старог сада већ напуштеног града Амбера. Краљева је палата подигнута на једној стени која све околне превазилази висином. Ова је стена окружена и испреплетана зидинама које опкољавају дворца. На подножју ових зидина налази се велики мермерни рибњак у коме се огледа ова масивна конструкција. До дворца се долази врло стрмим и кривудавим путем.

Ту се, на висини налази храм посвећен култу богиње Кали. Свештеници који га побожно чувају с предусретљивошћу показују дрвене трагове и старинску секиру са којом се сваког дана одрубљује јарећа глава да би се принела на жртвеник. Све је чаробно и точњачки. Дрвена врата брижљиво икрустирана слоповом кости и алабастром, у коме је углављено скупочено драго камење, и мозаици и фреске и скулптуре, докази су марљивог рада, на брижљиво изабраном скупоченом материјалу.

Дани у заробљеништву

Своме јединцу

Прохујали дани
и бесане ноћи,
мој једини сине
кад ли ћеш ми доћи?

Те да паднеш нежно
мајци у загрљај,
да и мојој тузи
дође једном крај.

Јер ти си ми сине
и понос и дика,
Мајка ти је жељна
твога лепог лика.

Твоја су ми писма
утеха и срећа,
Твоје фотографије
радост понајвећа

Молићу се стално Богу
да овоме дође крај
и да ми се вратиш, сине,
опет у мој загрљај...

НАТАЛИЈА СТАМЕНКОВИЋ,
учитељица у пензији

Тати

Бошку С. Павловићу, пеш. мајору,
Офлаг VI Ц бр. 4606

Тата, чуј песму у сутопу тихом,
Јер од наших страдања душа нам грца;
Хтео бих овим оплаканим стихом
Да спојим твоје мисли са патњама срца.

Нек ветрови туге наше жеље мину,
Нека зраци сунца поново нам сину;
Поново ћеш доћи, татице нам мили —
Бићемо опет срећни, ведри и чили.

Београд

БУДИМИР Б. ПАВЛОВИЋ
ученик IV разреда гимназије

Тати у туђини

Ивану Крстојевићу, капетану
Офлаг VI Ц, Оснабрик бр. 1399

У мислима те видимо кад нам писмо
пишеш
И у том часу осећамо твој дах, како
дишеш.

Ти си нам мисао свакодневна,
Али ти си далеко преко брда и поља,
Многе жеље, мисли и велика воља
Да видимо код нас;
Тебе, заробљенике и све вас.

Мисао једна си нам само ти тата,
И када спавамо, и када смо будни, па
јави.

Сека Јила и ја желимо
И добром Богу се молимо:
Да нам дође добри татица,
Да нам не плаче драга мамица,
И да се радост у нашој кући унесе
И свакој српској кући срећа донесе.
Мир братску љубав и слогу
Зато се сви овамо молимо Богу.

Ваљево

НАДЕЖДА КРСТОЈЕВИЋ,
ученица IV разреда основне школе

»Вилково« срце

Кад прохуји време...
Бићеш можда срећна?
Можда ће те раскош покрити у сјају,
Можда нећеш никад мислити на
прошлост
Нити икад можда сетити се мене!

Невољник је био...
Замерит' ти неће!
У бедном животу о теби је сново,
Твој нежни осмејак понос му је био;
Своју дивну љубав у себи је крио

Све због твоје среће!
Ништа бити неће...
„Вилк“ ти жели среће!

Време ће и даље тако исто тећи
А „Вилк“ ће живети и у туђој срећи!
Можда ће му некад и сузе потећи...
А ти нећеш знати, он ти неће рећи!

РАДИВОЈЕ ВУКОВИЋ
Заробљеник број 10883
Сталаг XIII Д

Одбрани заробљеници у Офлагу XIII Б

(Снимак, приватна својина)

Српски подофицири у Сталагу XIII Д

(Снимак, приватна својина)

А кад се вратиш...

Своме мужу Душану Стевановићу,
Оснабрик VI Ц

Пролеће долази, а ти си далеко...
Бескрајна чежња срце ми свија
и усле шапћу, кроз сутов, меко:
„О теби снови твоја најмилија...“

Моји су дани пуни тешке туге,
али љубав оста као што је била:
од расстанка нашег године су дуге,
рањено срце од света сам крила...

А кад се вратиш, све ће ишчезнути
у једном пролећу песама и цвећа,
у љубави која никад неће увенути
заблистаће моћно зједничка срећа!...

ЈОВАНКА

Стрицу у заробљеништву

Пешки Добривоју заробљенику број 111501 Stalag XI. В Kdo 2263

Узми „Коло“ ових месец дана
Па да видиш шта ти пише Брана.
Решила сам да ти што напишем
Да ти сузе са очију збришем.

Ево већ је прошло две године дана
Како тебе чека твоја мила Брана.
Давно си отргнут са огњишта свога
Тамо у туђини код никога твога.

Свилајнац

Кад твоје писмо из поште нам дају
Сви твоје редове кроз сузе читају
У току читања уздаси се вију
Низ наше образе вреле сузе лију.

И да ли ће икада доћи и дан тај
Када ћеш се вратити у мили завичај
Дођи чико, дођи из света далека
Раширених руку тебе Брана чека

БРАНИСЛАВА ПЕШИЋ
ученица V разреда женске
занатске школе

Отаџбини

На расстанку с тобом
изненадном его,
дочекасмо овде
већ четврто лето.

Далеко од тебе
отаџбино мила,
од рођене мајке
драга си нам била.

Мислећи на тебе
ми бројимо дане,
из очију наших
сузом накупане.

Да ли ћеш нас опет
примити под крила,
и драга нам бити
као што си била.

Или ћеш нас можда
отаџбино мати,
ко пасторчад своју
забораву дати.

Наше жеље к' теби
шаљемо ти доста
поздрава и мисли,
али чежња оста.

СВЕТОЗАР Ђ. ПЕРИШИЋ
заробљеник бр. 21304
Сталаг XII Д

Група наших заробљеника која се недавно вратила у земљу пажљиво слуша поздрав министра г. Кујунџића, у кругу Војне болнице

(Снимак: Српска државна пропаганда)

новом Брду, на Булбулдеру, на Карабурми и на Вождовцу. У овим кујнама за сада се дневно дели 2431 оброк. Рекли смо за сада, јер се свакодневно примају нове пријаве, и јер су учинене све припреме да се број obroka повећа односно да се још знатан део сиромашне ваншколске деце обезбеди и на овај начин.

Отварању нових дечјих кујни присуствовали су претседник општине г. Драг. Јовановић и многе надлежне личности.

(Снимци: А. Симић)

Црвени крст за најмање

Хумана акција Црвеног крста и узимање Београдске општине за своје грађане дошли су ових дана поново до изражаја. Швајцарски црвени крст, са Српским црвеним крстом и у сарадњи са Београдском општином омогућили су да се сиромашној ваншколској деци деле топли ручкови. Старање за децу било је и до сада на висини, вазда примерно и несребично. Сарадња поменутих чиниоца омогућила је, како смо већ напоменули, да се у разним крајевима Београда отворе седам нових кухиња за наше најмање. У новоотвореним кухињама ваншколска деца, од три до седам година добијају бесплатни топли ручак.

Нове кухиње за сиромашну српску децу отворене су у Душановој улици, у Гарашаниновој, у Бурђевској, на Ба-

